

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 189/2018
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Α΄ Τακτική Ολομέλεια)
Συνεδρίαση της 25^{ης} Οκτωβρίου 2018**

Σύνθεση

Πρόεδρος: Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Πρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Ανδρέας Χαρλαύτης, Βασιλική Δούσκα, Νικόλαος Μουδάτσος, Στέφανος Δέτσης, Αντιπρόεδροι του Ν.Σ.Κ, Ασημίνα Ροδοκάλη, Θεόδωρος Ψυχογιός, Σπυριδών Παπαγιαννόπουλος, Ευγενία Βελώνη, Νίκη Μαριόλη, Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Δημήτριος Χανής, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Αφροδίτη Κουτούκη, Δήμητρα Κεφάλα, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Κωνσταντίνος Κηπουρός, Αλέξανδρος Ροϊλός, Αθηνά Αλεφάντη, Αγγελική Καστανά, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Σταύρος Σπυρόπουλος, Βασίλειος Καραγεώργος, Ευσταθία Τσαούση, Χρήστος Μητκίδης, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Παναγιώτα-Ελευθερία Δασκαλέα-Ασημακοπούλου, Αικατερίνη Γαλάνη, Ευάγγελος Μαρίνης, Αναστάσιος Μπάνος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Άννα Πρεβενά, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο, με αριθμό πρωτ. ΔΚΠΓ0007934ΕΞ2016/10.5.2016 του Υπουργείου Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας, Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Περιουσίας και Κοινοφελών Περιουσιών, Τμ. Γ΄ Μητρώου Κοινοφελών Περιουσιών-Σχολαζουσών Κληρονομιών, όπως συμπληρώθηκε με το έγγραφο της ίδιας υπηρεσίας, με αριθμό πρωτ. ΔΚΠΓ0010357ΕΞ2016/13.6.2016.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται εάν: α) Υφίσταται νόμιμη αξίωση του κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας για πρόσθετη αμοιβή κατά την άσκηση των καθηκόντων

του, υπό την ισχύ του ν.4182/2013, όταν η αμοιβή που έχει ήδη λάβει υπό το καθεστώς του α.ν. 2039/1939 υπερβαίνει το προβλεπόμενο σήμερα ανώτατο όριο του 5% του ενεργητικού της κληρονομίας, β) η αμοιβή θα υπολογίζεται στο ενεργητικό της κληρονομίας, σύμφωνα με τη δήλωση φόρου κληρονομίας ή στο εναπομείναν ποσό μετά την αφαίρεση του παθητικού, γ) η κατά τα ανωτέρω προβλεπόμενη αμοιβή στις περιπτώσεις διορισμού περισσότερων του ενός κηδεμόνων κατά τη διάρκεια της εκκαθάρισης της κληρονομίας, αφορά τον καθέναν από αυτούς ή διαιρείται ανάλογα και δ) το όριο αμοιβής του 5% του ενεργητικού της κληρονομίας, ισχύει και στις περιπτώσεις που η αμοιβή του κηδεμόνα αφορά σε εργασίες τελεσθείσες πριν τη θέση σε ισχύ του ν. 4182/2013.

Στα πιο πάνω ερωτήματα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α΄ Τακτική Ολομέλεια) γνωμοδότησε ως εξής:

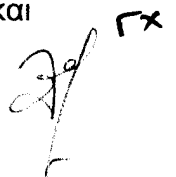
Ιστορικό

Στο παραπάνω έγγραφο ερώτημα της υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1.Ο Ε.Χ., κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομίας της κληρονομούμενης Μ.Α., κατά την άσκηση των καθηκόντων του, ενώ ακόμα ίσχυε ο α.ν. 2039/1939, είχε λάβει αμοιβή που υπερβαίνει το όριο του 5% της αξίας του ενεργητικού της σχολάζουσας κληρονομίας, το οποίο έχει τεθεί με τον ν.4182/2013 (άρθρα 62 και 30).

2.Ανέκυψε δε το ζήτημα αν ο κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομίας δικαιούται να λάβει πρόσθετη αμοιβή κατά την ισχύ του ν.4182/2013, όταν η αμοιβή που έχει ήδη λάβει με το καθεστώς του α.ν.2039/1939 υπερβαίνει το προβλεπόμενο σήμερα ανώτατο όριο του 5% της αξίας της κληρονομίας, πλέον 1% για το υπερβάλλον των 100.000 ευρώ.

3.Ειδικότερα: Με την απόφαση, με αριθμό 2154/28-5-2009, η Δ/ση Διοίκησης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, αφού έλαβε υπόψη της: 1) το πινάκιο του κηδεμόνα Ε.Χ., με ημερομηνία 10-3-2009 στο οποίο αναφέρονται αναλυτικά οι υπηρεσίες που προσέφερε και τα έξοδα που έκανε κατά το διάστημα από τον διορισμό του ως κηδεμόνα, έως τις 10-3-2009, ζητώντας να του καταβληθεί το ποσό των 2.740,46 ευρώ και 2) το απόσπασμα πρακτικού του Περιφερειακού Συμβουλίου Εθνικών Κληροδοτημάτων, με αριθμό 18/3/28-4-2009 το οποίο γνωμοδότησε ομόφωνα υπέρ της καταβολής ποσού 2.740,46 ευρώ από το ενεργητικό της παραπάνω σχολάζουσας κληρονομίας (1.290,00 ευρώ ως αμοιβή του κηδεμόνα και

 ΓΧ

ποσό 1.450,46 ευρώ για έξοδα) και ενέκρινε την καταβολή του σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 του β.δ 18/9-20/10/1947. Το ποσό που αναγνωρίστηκε ως οφειλόμενο υπερβαίνει το 5% του ενεργητικού της σχολάζουσας κληρονομίας, το οποίο κατά τα αναφερόμενα στο έγγραφο του ερωτήματος ανέρχεται σήμερα στο ποσό των 4.039,69 ευρώ, όσο δηλαδή έχει μείνει αφού εισπράχθηκαν σύμφωνα με την παραπάνω απόφαση από τον κηδεμόνα η αμοιβή του και η εξόφληση των εξόδων που είχε κάνει μέχρι την 10-3-2009. Επιπλέον, με την αίτησή του στην παραπάνω Υπηρεσία, με ημερομηνία 15-6-2015 ο κηδεμόνας της σχολάζουσας κληρονομίας Α.Μ., κατέθεσε για έγκριση νέο πίνακα αμοιβής και εξόδων.

4.Το Συμβούλιο Κοινοφελών Περιουσιών Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, με το πρακτικό του, με αριθμό 3/9/4-12-2016, γνωμοδότησε ομόφωνα για την αναβολή του θέματος, προκειμένου να ζητηθούν διευκρινίσεις από το Υπουργείο Οικονομικών σχετικά με την νομιμότητα των ενεργειών του και στη συνέχεια υποβλήθηκαν από την ερωτώσα Υπηρεσία τα ερωτήματα που προαναφέρθηκαν.

5.Για τα ερωτήματα αυτά εκδόθηκε η γνωμοδότηση του Α΄ Τμήματος ΝΣΚ, με αριθμό 102/2017. Με τη γνωμοδότηση αυτή, όσον αφορά στα υπό στοιχ. (α) και (δ) ερωτήματα, διατυπώθηκαν δύο γνώμες.

6.Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, δεν υφίσταται νόμιμη αξίωση του κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας για πρόσθετη αμοιβή, υπό την ισχύ του ν.4182/2013, όταν η αμοιβή που έχει ήδη λάβει, με το καθεστώς του α.ν.2039/1939, υπερβαίνει το προβλεπόμενο σήμερα ανώτατο όριο του 5% του ενεργητικού της κληρονομίας, το δε όριο αμοιβής του κηδεμόνα αφορά στις εργασίες που αμείβονται μετά τη θέση σε ισχύ του ν.4182/2013, ανεξάρτητα από τον χρόνο τέλεσής τους.

7.Κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, η μη αναδρομική ισχύς του ν.4182/2013 υπηρετείται, εννοιολογικά και τελολογικά, ορθότερα με την υπαγωγή στο όριο αμοιβών του άρθρου 30 του ν.4182/2013 μόνο των εργασιών του κηδεμόνα που τελέστηκαν μετά τη θέση σε ισχύ του συγκεκριμένου νόμου, ενώ, λόγω της μη αναδρομικότητας των διατάξεων του ν.4182/2013, το όριο 5% δεν αφορά σε εργασίες οι οποίες τελέστηκαν πριν την ισχύ του νόμου αυτού, έστω και αν η αμοιβή γι' αυτές καταβάλλεται υπό την ισχύ του.

8.Για τα υπόλοιπα ερωτήματα το Τμήμα, γνωμοδότησε ομόφωνα, ότι ως βάση υπολογισμού της αμοιβής του κηδεμόνα, λαμβάνεται το σύνολο του ενεργητικού της κληρονομιαίας περιουσίας κατά τον χρόνο διορισμού του και στις περιπτώσεις διορισμού περισσότερων του ενός κηδεμόνων, κατά τη διάρκεια εκκαθάρισης της

κληρονομίας, το όριο αμοιβής (5%) είναι ενιαίο και ανεξάρτητο του αριθμού των κηδεμόνων που διορίστηκαν.

9. Με την επισημειωματική πράξη, με ημερομηνία 1.3.2018, ο αρμόδιος για την αποδοχή της παραπάνω γνωμοδότησης, Υφυπουργός Οικονομικών, ζήτησε την παραπομπή των ερωτημάτων στην Ολομέλεια του ΝΣΚ.

Νομοθετικό πλαίσιο

10. Στα άρθρα 1 παρ. 6, 26 παρ.2 και 3, 30, 61 παρ.3, 4 και 5, 62 παρ.1,2 και 3, 63 παρ. 1,2 και 3, 66 παρ. 1 και 2 και 82 παρ. 1 και 8 του ν.4182/2013 «Κώδικας Κοινοφελών Περιουσιών και Σχολαζουσών κληρονομιών και λοιπές διατάξεις», (Α'185), ορίζονται τα εξής :

«Άρθρο 1.

Ορισμοί.

Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κώδικα νοούνται ως: 1..2...3...4...5...6.«Σχολάζουσα κληρονομία»: Κληρονομία της οποίας ο κληρονόμος είναι άγνωστος ή δεν έχει ακόμα βρεθεί ή δεν είναι βέβαιο ότι την έχει αποδεχθεί.

Άρθρο 26

Χρέη και βάρη κληρονομιάς - Δαπάνες εκκαθάρισης.

1... 2. Η πληρωμή των χρεών και βαρών της κληρονομιάς και των δαπανών εκκαθάρισης γίνεται σε βάρος του ενεργητικού της, πριν από τη βεβαίωση των οικείων στοιχείων του ενεργητικού ως δημοσίου εσόδου. Αν δεν υπάρχουν ακόμα μετρητά στο ενεργητικό, η πληρωμή γίνεται σε βάρος των πιστώσεων της παραγράφου 1 του άρθρου 65. ...3. Με απόφαση της αρμόδιας αρχής μπορεί να επιτραπεί η πληρωμή των εξόδων εκκαθάρισης της κληρονομιάς ή η διάθεση ποσού στον εκκαθαριστή για την πληρωμή επείγουσών δαπανών εκκαθάρισης, με τον όρο απόδοσης σχετικού λογαριασμού διάθεσης του....

Άρθρο 30

Αμοιβή - Δαπάνες

1. Με αίτηση του εκκαθαριστή που συνοδεύεται από αναλυτικό πίνακα ενεργειών και αναφορά του χρόνου απασχόλησης και των δαπανών στις οποίες υποβλήθηκε, χορηγείται, μετά από έγκριση της αρμόδιας αρχής, αμοιβή, ανάλογη του χρόνου απασχόλησης, των ενεργειών στις οποίες προέβη και του ενεργητικού της εκκαθαριζόμενης περιουσίας και αποδίδονται οι δαπάνες στις οποίες αναγκάια

 ΓΧ

προέβη για την εκτέλεση του έργου του. Η αμοιβή υπολογίζεται ως ποσοστό της αξίας της περιουσίας και δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) αυτής όταν η αξία της περιουσίας δεν υπερβαίνει τις εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ και το ένα τοις εκατό (1%) για το υπερβάλλον. Με απόφαση της αρμόδιας αρχής μπορεί να χορηγείται προκαταβολή μέρους της αμοιβής. 2. Δαπάνες που αφορούν έξοδα και αμοιβές προσώπων που ενεργούν πράξεις λόγω της ιδιότητάς τους (όπως ιδίως δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, μηχανικοί, οικονομικοί ελεγκτές και σύμβουλοι και μεσίτες) υποβάλλονται πριν τη διενέργεια τους προς έγκριση από την αρμόδια αρχή, η οποία οφείλει να απαντήσει εντός ενός (1) μηνός από την υποβολή τους. Η άπρακτη παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας ισοδυναμεί με έγκριση των δαπανών. Κατ' εξαίρεση, διενεργούνται από τον εκκαθαριστή χωρίς προηγούμενη έγκριση της αρμόδιας αρχής δαπάνες με κατεπείγοντα χαρακτήρα που είναι αναγκαίες για τη διατήρηση και διαφύλαξη των στοιχείων της περιουσίας. Οι δαπάνες του προηγούμενου εδαφίου υπάγονται μόνο σε κατασταλτικό έλεγχο ως προς τη συνδρομή του κατεπείγοντος χαρακτήρα τους. 3. Αν δεν υφίσταται ενεργητικό, η αμοιβή και οι δαπάνες καταβάλλονται από τους πόρους της παραγράφου 1 του άρθρου 65, όταν δε προκόψει ενεργητικό, επιστρέφονται ή συμψηφίζονται τα καταβληθέντα ποσά.

Άρθρο 61

Σχολάζουσα κληρονομία

1...2.....3. Η αρμόδια αρχή διορίζει κηδεμόνα για την προσωρινή διοίκηση της κληρονομίας και την εξακρίβωση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου όταν ο κληρονόμος είναι άγνωστος ή δεν είναι βέβαιο ότι αποδέχθηκε την κληρονομιά. ...4. Συμπληρωματικά προς τις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου εφαρμόζονται και τα άρθρα 1867, 1868 και 1870 του Αστικού Κώδικα. 5. Αν δεν υπάρχουν συγκεκριμένα αποτελέσματα ενεργειών του κηδεμόνα και του τυχόν αντικαταστάτη του μετά την παρέλευση διετίας από του αρχικού διορισμού ούτε σχετική εκκρεμοδικία και πιθανολογείται με γνώμη του Συμβουλίου ότι δεν υπάρχει άλλος κληρονόμος εκτός από το Δημόσιο, το έργο του θεωρείται ως περαιωθέν και ζητείται η αναγνώριση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου κατά το άρθρο 1868 του Αστικού Κώδικα...6...

Άρθρο 62

Διορισμός - Καθήκοντα - Λήξη του έργου

1. Ο κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομίας διορίζεται κατά το άρθρο 16 από την αρμόδια αρχή αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήματος δημόσιας αρχής ή οποιοσδήποτε προσώπου έχει έννομο προς τούτο συμφέρον, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου για την ιδιότητα της κληρονομίας ως σχολάζουσας, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά αναλόγως των διατάξεων των άρθρων 17 έως 20, 22 έως 24 και 26 έως 28. 2. Για την εξακρίβωση των στοιχείων της κληρονομίας ο κηδεμόνας μπορεί να ζητεί πληροφορίες, πιστοποιητικά και αντίγραφα δημοσίων εγγράφων από κάθε δημόσια ή τοπική αρχή, γραμματείς δικαστηρίων, υποθηκοφύλακες, κτηματολογικά γραφεία και συμβολαιογράφους...3. Το λειτούργημα του κηδεμόνα παύει και ο κηδεμόνας παραδίδει την περιουσία στον κληρονόμο ή τον εκκαθαριστή, ύστερα από ενημέρωση της αρμόδιας αρχής, αν του κοινοποιηθεί δικαστική απόφαση περί αναγνώρισης του δικαιώματος του κληρονόμου ή αν διαπιστωθεί το κληρονομικό δικαίωμα τρίτου με απόφαση της αρμόδιας αρχής που εκδίδεται μετά από γνώμη του Συμβουλίου.

Άρθρο 63

Λογοδοσία κηδεμόνα – Αμοιβή

1. Μετά τη λήξη του έργου του ο κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομίας έχει την υποχρέωση να λογοδοτήσει στην αρμόδια αρχή. Η λογοδοσία περιλαμβάνει πλήρη έκθεση της διοίκησης της περιουσίας που διενεργήθηκε. 2. Ο κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομίας υποβάλλει στο πρώτο δίμηνο και στη συνέχεια κάθε εξάμηνο από το διορισμό του, ιδιαίτερο πίνακα με τα στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού της κληρονομίας, με καταχώριση των εισπράξεων ή πληρωμών και συνοπτική έκθεση για τις έρευνες, που πραγματοποίησε για την εξακρίβωση της περιουσίας και των δικαιούχων κληρονόμων. Το αργότερο εντός δύο (2) ετών οφείλει να ενημερώσει την αρμόδια αρχή για τα τελικά αποτελέσματα των ενεργειών του, υποβάλλοντας σχετική έκθεση και όλα τα στοιχεία, που συνέλεξε από αρμόδιες αρχές και από πληροφορίες. 3. Για την αμοιβή και τις δαπάνες του κηδεμόνα εφαρμόζεται ανάλογα το άρθρο 30.

Άρθρο 66

Πάγια προκαταβολή

1. Για την πληρωμή κάθε είδους αμοιβών, δαπανών και εξόδων εκκαθάρισης περιουσιών, οι οποίες δεν διαθέτουν για εκταμίευση τα απαραίτητα χρήματα, μπορεί να συσταθεί, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 46 έως 53 του ν. 2362/1995 (Α'

2/ΓΧ

247) πάγια προκαταβολή υπέρ της Διεύθυνσης Κοινωνικών Περιουσιών του Υπουργείου Οικονομικών ή Αποκεντρωμένης Διοίκησης, την οποία διαχειρίζεται ο εκάστοτε Διευθυντής ή αναπληρωτής του, Μετά την εκκαθάριση τα ποσά αυτά εισπράττονται από το ενεργητικό ή τα εισοδήματα της περιουσίας και αποδίδονται στο λογαριασμό από τον οποίο εκταμιεύθηκαν. 2. Για την πληρωμή κάθε είδους αμοιβών, δαπανών και εξόδων σχολαζουσών κληρονομιών εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της παρ. 1.

Άρθρο 82

Μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις

1. Όπου δεν ορίζεται διαφορετικά, οι διατάξεις του Κώδικα εφαρμόζονται και στις κοινωνικές περιουσίες που υφίστανται κατά την έναρξη ισχύος του, ανεξάρτητα από τον τρόπο σύστασης τους. Κοινωνική ιδρύματα που έχουν εξαιρεθεί με ειδικές διατάξεις του α.ν. 2039/1939 εξακολουθούν να εξαιρούνται του παρόντος Κώδικα και της εποπτείας της αρμόδιας αρχής αλλά υπέχουν σε κάθε περίπτωση υποχρέωση υποβολής προς έλεγχο του προϋπολογισμού και του απολογισμού τους, κατά τις διατάξεις του άρθρου 59. Διαδικασίες που έχουν ήδη αρχίσει, δύνανται να ολοκληρώνονται και κατά την προϋφιστάμενη διαδικασία...8. Με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στις λοιπές διατάξεις του παρόντος Κώδικα, από την έναρξη ισχύος αυτού, καταργούνται: α) ο α.ν. 2039/1939 (Α` 455), β) το ν.δ. 430/1970 (Α` 25), γ) ο ν. 455/1976 (Α` 277), δ) το β.δ. 18.9-20.10/1947 (Α` 223), ε) τα άρθρα 1865, 1866 εδάφιο δεύτερο και 1869 του Αστικού Κώδικα, στ) Κάθε γενική ή ειδική διάταξη, η οποία αφορά θέματα, που ρυθμίζονται από αυτόν ή αντίκεινται στις διατάξεις του.

Σημειώνεται ότι το τρίτο εδάφιο της παρ. 1 αντικαταστάθηκε, όπως παρατίθεται, με την παράγραφο 12 του άρθρου 32 του ν.4223/2013 (Α`287).

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει του όλου νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, συνάγονται τα ακόλουθα:

11. Η έννοια της σχολάζουσας κληρονομίας, όπως προσδιορίζεται στα άρθρα 1 παρ. 6 και 61 παρ. 3 εδ. α' του ν. 4182/2013, ταυτίζεται κατά περιεχόμενο με αυτό που όριζαν οι διατάξεις του άρθρου 1865 εδ. α' του Α.Κ, οι οποίες καταργήθηκαν με το άρθρο 82 παρ. 8 περ. ε' του ν. 4182/2013. Κατά την έννοια αυτή, πρόκειται για ένταξη του συγκεκριμένου θεσμού στον νέο Κώδικα Κοινωνικών Περιουσιών και

Σχολαζουσών Κληρονομιών ο οποίος είχε εισαχθεί για πρώτη φορά με τις διατάξεις των άρθρων 1865-1870 του Αστικού Κώδικα. Ο θεσμός αυτός, που, σε αντίθεση με τα ισχύοντα στο προγενέστερο (ρωμαϊκό) δίκαιο, ορίζει ότι σε κάθε κληρονομία υπάρχει πάντοτε (και μάλιστα αναδρομικά από τον θάνατο του κληρονομούμενου) κληρονόμος, σκοπεί στην αποτροπή της παράτασης της αβεβαιότητας σχετικά με το ποιος είναι κληρονόμος (βλ. ΝΣΚ 16/2013, Γεωργιάδης-Σταθόπουλος, ΕρμΑΚ, τ. ΙΧ, παρ. 591 αρ. 1, παρ. 592 αρ.2, Ν. Παπαντωνίου, Κληρονομικό Δίκαιο, εκδ.1978, παρ. 3, ΕισΠρΑθ 83092/1961 σε ΝοΒ 10.542). Συνέπεια αυτών είναι ότι, όταν ο κληρονόμος δεν είναι βέβαιο ότι αποδέχθηκε την κληρονομία ή είναι άγνωστος (βλ. ΝΣΚ 16/2013, 693/88, Γ.Μπαλή, Κληρονομικόν Δίκαιον, εκδ. Ε΄, παρ. 184, Λιτζερόπουλος ΚληρΔ, παρ. 41, Παπαντωνίου ό.π., ΕφΑθ 35/2001 ΕλλΔνη 42.953, ΕφΑθ 5514/2006 ΝοΒ 2007.362) ή λογίζεται ως τέτοιος, η κληρονομία να θεωρείται σχολάζουσα και να διορίζεται κηδεμόνας αυτής προς εξασφάλισή της (ΝΣΚ 18/2015, Μπαλής, ό.π., παρ. 185, ΕφΑθ 258/2001, ΕΛΔνη 2001, 953).

12.Ο κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομίας, αντιπροσωπεύει τον κληρονόμο, οποιοσδήποτε κι αν είναι αυτός, το δε λειτούργημά του συνίσταται στη διαχείριση της κληρονομίας (Μπαλής, ό.π.,σ.290). Για την πληρωμή της αμοιβής και των δαπανών του κηδεμόνα, εφαρμόζεται ανάλογα η διάταξη του άρθρου 30 του ίδιου Κώδικα, το οποίο προβλέπει την αμοιβή του εκκαθαριστή κληρονομίας (παρ.3 άρθρου 63 ν.4182/2013). Όπως γίνεται πάγια δεκτό, ενόψει των υποχρεώσεων και της ευθύνης που συνεπάγεται η άσκηση των καθηκόντων του εκκαθαριστή (ΑΚ 1919), παρέχεται δικαίωμα ανάλογης αμοιβής. Η αμοιβή ορίζεται με γνώμονα τον χρόνο, την έκταση, τη φύση, το είδος τη σοβαρότητα της απασχόλησης του εκκαθαριστή, και το μέγεθος της κληρονομίας (ΑΠ 325/1973, ΝοΒ 1973.1162, ΕφΑθ 2872/1959, ΝοΒ 1960.509, 2832/1962, ΕΕΝ 1963. 710, 3466/1971, ΝοΒ 1972, 515).

13.Κατά τον καθορισμό της αμοιβής αρκεί να ληφθεί υπόψη το σύνολο των ενεργειών του εκκαθαριστή, χωρίς να απαιτείται αποτίμηση καθεμίας ξεχωριστής ενέργειας. Ο τρόπος αυτός υπολογισμού της αμοιβής εφαρμόζεται ακόμη και όταν ο εκκαθαριστής είναι δικηγόρος δεδομένου ότι και κατά τις διατάξεις του Κώδικα περί Δικηγόρων, δεν προσδιορίζεται όριο αμοιβών για την εκκαθάριση κληρονομίας και καθήκοντα του κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας.

14.Ως προς την αμοιβή του κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας, ο ν.4182/2013 κατάργησε τόσο τη δικαστική διαδικασία που προβλεπόταν από το άρθρο 813 ΚΠολΔ, όσο και το β.δ. 18-9/20-10-1947, με το οποίο καθοριζόταν, πριν τη θέση σε

2/ ΓΧ

ισχύ του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, η διοικητική διαδικασία και ο τρόπος καθορισμού της αμοιβής. Κατά συνέπεια, μετά τη θέση σε ισχύ του νέου Κώδικα, Κοινοφελών Περιουσιών και Σχολαζουσών Κληρονομιών εφαρμόζεται πλέον μόνο η οριζόμενη διοικητική διαδικασία στον Κώδικα αυτόν και η αμοιβή του κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας υπολογίζεται με βάση τον χρόνο της απασχόλησης, τις εργασίες που πραγματοποίησε και το ενεργητικό της εκκαθαριζόμενης περιουσίας (άρθρο 30, παρ. 1), έχει δε ανώτατο όριο συνιστάμενο στο ποσοστό 5% της αξίας της κληρονομίας, αν η κληρονομία δεν υπερβαίνει τις 100.000 ευρώ και 1% για το υπερβάλλον.

15. Περαιτέρω, η αντιμισθία του κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας, συνίσταται σε ποσοστό της κληρονομιαίας περιουσίας, στην οποία υπολογίζονται μόνον τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία πράγματι υφίστανται κατά τον χρόνο κατά τον οποίο αναλαμβάνει τη διαχείριση ο οριστικός κηδεμόνας (Λ.Οικονομόπουλου-Π.Πρεδάρη, Πανδέκτης Κληρονομικού Δικαίου, Αθήνα 1936, σ.227, ομοίως και Πρωτ.Αθην. 5430/1932, ΕφΑθ 1958/1932). Εφόσον ο νομοθέτης δεν παραπέμπει ρητά στο εκκαθαρισμένο ύψος της κληρονομίας, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το ποσοστό της αμοιβής του κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας υπολογίζεται με βάση το ύψος της ανεκκαθάριστης (δηλαδή πριν από την αφαίρεση των χρεών της κληρονομίας) αξίας του ενεργητικού της κληρονομιαίας περιουσίας κατά τον χρόνο του διορισμού του εκκαθαριστή. Υπολογίζεται δε μέχρι του ύψους του ορισθέντος ποσοστού της αξίας της κληρονομιαίας περιουσίας, για το σύνολο της αμοιβής του έργου του κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας, είτε εκπονήθηκε από ένα, είτε από περισσότερα πρόσωπα, στα οποία η ανώτατη επιτρεπόμενη αμοιβή θα πρέπει να επιμερίζεται ανάλογα, με βάση τα τεθέντα παραπάνω κριτήρια (χρόνος απασχόλησης, φύση και έκταση εργασιών και ύψος της κληρονομίας).

16. Αντίθετο επιχείρημα, ως προς τον υπολογισμό της αμοιβής του κηδεμόνα με βάση την εκκαθαρισμένη αξία του ενεργητικού της κληρονομίας, δεν μπορεί να αντληθεί από τη διάταξη του άρθρου 26 του ν.4182/2013, όπου ορίζεται ότι η καταβολή των δαπανών εκκαθάρισης (στις οποίες περιλαμβάνεται και η αμοιβή του εκκαθαριστή) καταβάλλεται πριν τη βεβαίωση των οικείων στοιχείων του ενεργητικού ως δημοσίου εσόδου, αφού δεν προκύπτει ρητά ότι ο νομοθέτης επιθυμούσε τον υπολογισμό της αμοιβής του εκκαθαριστή κληρονομίας και του κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας, με βάση το ύψος της εκκαθαρισμένης κληρονομιαίας περιουσίας, αλλά καθόρισε μόνο τον χρόνο καταβολής της αναλογούσας αμοιβής.

17. Κατά τη συζήτηση που διεξήχθη μεταξύ των μελών της Ολομέλειας, όσον αφορά στα (β) και (γ) ερωτήματα έγινε δεκτό ομόφωνα ότι ως βάση υπολογισμού της αμοιβής του κηδεμόνα λαμβάνεται το σύνολο του ενεργητικού της κληρονομιαίας περιουσίας κατά τον χρόνο διορισμού του και ότι στις περιπτώσεις διορισμού περισσότερων κηδεμόνων κατά τη διάρκεια εκκαθάρισης της κληρονομιάς το όριο αμοιβής (5%) είναι ενιαίο και ανεξάρτητο του αριθμού των κηδεμόνων που διορίστηκαν.

Όσον αφορά στα (α) και (δ) ερωτήματα, διατυπώθηκαν, οι εξής τρεις (3) γνώμες:

18. Κατά την πρώτη γνώμη, που απαρτίσθηκε από τον Ιωάννη-Κωνσταντίνο Χαλκιά, Πρόεδρο του ΝΣΚ, τους Ανδρέα Χαρλαύτη, Νικόλαο Μουδάτσο, Στέφανο Δέτση, Αντιπροέδρους του ΝΣΚ, και τους Σπυρίδωνα Παπαγιαννόπουλο, Νίκη Μαριόλη, Ανδρέα Ανδρουλιδάκη, Δήμητρα Κεφάλα, Κωνσταντίνο Κηπουρό, Αλέξανδρο Ροϊλό, Ελένη Πασαμιχάλη, Σταύρο Σπυρόπουλο, Παναγιώτα-Ελευθερία Δασκαλέα-Ασημακοπούλου και Αικατερίνη Γαλάνη, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους, (ψήφοι 14), προς την οποία συντάχθηκε και η εισηγήτρια Άννα Πρεβενά, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο), η αρχή της μη αναδρομικότητας των νόμων επιτάσσεται από την ανάγκη βεβαιότητας, σταθερότητας του δικαίου και ασφάλειας των συναλλαγών αλλά και των νόμιμων προσδοκιών, αρχές που αποτελούν ειδικότερη έκφραση του κράτους δικαίου. Για να προσδοθεί στον νόμο αναδρομική δύναμη θα πρέπει η βούληση του νομοθέτη να είναι σαφής και αναμφίβολη, να προκύπτει δε η βούληση αυτή, είτε από ρητή διάταξη, είτε από το πνεύμα, τον σκοπό και το γενικότερο περιεχόμενό του νόμου (ΝΣΚ 193/2016) και να μην υπερβαίνει τα όρια που θέτουν τα άρθρα 4 και 17 του Συντάγματος, καθώς και το άρθρο 1 του Πρώτου (πρόσθετου) Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης, για την προστασία των δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (ΕΣΔΑ). Θα πρέπει, μάλιστα, να αιτιολογείται το έντονο δημόσιο συμφέρον, που δικαιολογεί την αναδρομική ισχύ του νόμου (ΑΠ 1125/2006, 1316/2006, ΟΛΑΠ 1067/79, ΑΠ 188/2005, Σημαντήρας, Γενικά Αρχαί, παρ. 133).

19. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεν προκύπτει σαφής πρόθεση του νομοθέτη να δώσει αναδρομική ισχύ στις διατάξεις των άρθρων 63 παρ.3 και 30 παρ.1 του ν.4182/2013. Επίσης, πρέπει να επισημανθεί ότι, αν συνέτρεχε λόγος έντονου δημοσίου συμφέροντος, δικαιολογούντος την αναδρομική επέμβαση του νομοθέτη στις αμοιβές των κηδεμόνων σχολαζουσών κληρονομιών που αναλογούν σε εργασίες που πραγματοποιήθηκαν πριν από τη θέση σε ισχύ του ν. 4182/2013, ο

ΓΧ

ίδιος λόγος θα συνέτρεχε για την αντιμετώπιση, με όμοια ρύθμιση και των εκκαθαριστών κοινωφελών περιουσιών, αφενός διότι ο κοινωφελής χαρακτήρας των περιουσιών αυτών, καθιστά το δημόσιο συμφέρον περισσότερο ευδιάκριτο, αφετέρου, εξαιτίας της συνταγματικής προστασίας που αυτές απολαμβάνουν με το άρθρο 109 του Συντάγματος. Ωστόσο, για τις κοινωφελείς περιουσίες, ο νομοθέτης όρισε στο άρθρο 82 του ν.4182/2013 ότι, οι διαδικασίες που έχουν ήδη αρχίσει, είναι δυνατόν να ολοκληρώνονται και κατά την προϋφιστάμενη διαδικασία. Επομένως, εφόσον από τη γραμματική διατύπωση του ισχύοντος Κώδικα Κοινωφελών Περιουσιών και Σχολαζουσών Κληρονομιών (ν. 4182/2013) δεν διατυπώνεται λόγος δημοσίου συμφέροντος για τον οποίο θα δικαιολογείτο η εφαρμογή του για απαιτήσεις των εκκαθαριστών κοινωφελών περιουσιών, που αναφέρονται σε εργασίες που πραγματοποιήθηκαν πριν την ισχύ του, πολύ περισσότερο δεν μπορεί να εντοπισθεί πρόθεση του νομοθέτη στην περίπτωση των αμοιβών κηδεμόνων σχολαζουσών περιουσιών (για τις οποίες η τελική περιέλευση στο Δημόσιο εξαρτάται από την αίρεση της ύπαρξης ή μη κληρονόμου προηγούμενης τάξης). Άλλωστε, μολονότι η διάταξη του άρθρου 82 του Κώδικα Κοινωφελών Περιουσιών και Σχολαζουσών Κληρονομιών, αναφέρεται σε διαδικασίες που αφορούν κοινωφελείς περιουσίες, στην αιτιολογική του έκθεση αποσαφηνίζεται η βούληση ενοποίησης των θεμάτων των κοινωφελών περιουσιών και των σχολαζουσών κληρονομιών. Συγκεκριμένα, στην έκθεση αυτή, μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι : «... Β. ΒΑΣΙΚΟΙ ΑΞΙΟΝΕΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΚΩΔΙΚΑ. Βασικός σκοπός του νέου κώδικα είναι ο εκσυγχρονισμός του νομοθετικού πλαισίου των κοινωφελών περιουσιών, ώστε να διασφαλίζεται η επιτυχία της αποστολής του Κράτους που περιγράφηκε πιο πάνω. Ο βασικός αυτός σκοπός επιτυγχάνεται με την θεσμοθέτηση μιας δέσμης ιδεών και συγκεκριμένα: α)ζ) ενοποιείται, στον ίδιο νόμο, η αντιμετώπιση των κοινωφελών περιουσιών και των σχολαζουσών κληρονομιών, δεδομένου ότι εν πολλοίς τα θέματα της διοίκησης και εκκαθάρισης των περιουσιών είναι κοινά».

20. Κατά συνέπεια, δεν συνάγεται με τρόπο σαφή, αδιαμφισβήτητο και αιτιολογημένο από πλευράς δημοσίου συμφέροντος, ότι ο νομοθέτης επιθυμούσε να προσδώσει αναδρομική ισχύ στην εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4182/2013. Άρα, υφίσταται νόμιμη αξίωση του κηδεμόνα σχολαζουσας κληρονομίας για πρόσθετη αμοιβή που αφορά εργασίες που διενεργήθηκαν υπό την ισχύ του ν. 4182/2013, ακόμα και εάν η αμοιβή που ήδη έχει λάβει υπό το καθεστώς του α.ν. 2039/1939 υπερβαίνει το προβλεπόμενο σήμερα ανώτατο όριο του 5% του ενεργητικού της κληρονομίας, διότι

το όριο αμοιβής του άρθρου 30 του ν.4182/2013 λαμβάνεται υπόψη μόνο για τις αμοιβές των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν από τον κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας μετά τη θέση σε ισχύ του ν.4182/13. Αντίθετα, το όριο αμοιβής του άρθρου 30 του συγκεκριμένου νόμου, δεν αφορά εργασίες οι οποίες τελέσθηκαν πριν τη θέση του σε ισχύ, έστω και αν η αμοιβή γι' αυτές καταβάλλεται μετά την 11-11-2013 (ημερομηνία θέσης σε ισχύ του ν.4182/2013).

21. Κατά τη δεύτερη γνώμη, που απαρτίσθηκε από τη Βασιλική Δούσκα, Αντιπροέδρο του ΝΣΚ, Ασημίνα Ροδοκάλη, Θεόδωρο Ψυχογιό, Ευγενία Βελώνη, Νικόλαο Δασκαλαντωνάκη, Αφροδίτη Κουτούκη, Κωνσταντίνο Κατσούλα, Αθηνά Αλεφάντη, Χριστίνα Διβάνη, Χρήστο Μηκίδη, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Ευάγγελο Μαρίνη και Αναστάσιο Μπάνο, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (ψήφοι 13), η διάταξη του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 30 του ν. 4182/2013, με την οποία, κατά τον υπολογισμό της αμοιβής του κηδεμόνα, εισάγεται ανώτατο όριο ως ποσοστό επί της αξίας της σχολάζουσας κληρονομίας, είναι εφαρμοστέα αποκλειστικά για τον καθορισμό αμοιβής κηδεμόνα που διορίστηκε μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4182/2013. Και τούτο διότι, η παραπάνω διάταξη, με την οποία, κατά παραπομπή της παραγράφου 3 του άρθρου 63, οριοθετείται το όριο της αμοιβής, ανάγεται στον προσδιορισμό του ανταλλάγματος που δικαιούται ο κηδεμόνας, ήτοι ουσιώδους όρου της έννομης σχέσης μεταξύ κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας και αρμόδιας αρχής, η οποία συνάφθηκε με το διορισμό του. Συνεπώς, αν ο νομοθέτης του ν. 4182/2013 ήθελε να ισχύει το παραπάνω όριο κατά τον υπολογισμό της αμοιβής, είτε εκείνων των κηδεμόνων σχολάζουσών κληρονομιών που έχουν διοριστεί με δικαστική απόφαση υπό την ισχύ των προγενεστέρων του ν.4182/2013 διατάξεων, είτε, ανεξάρτητα του πότε καταρτίστηκε η έννομη σχέση μεταξύ κηδεμόνα και αρμόδιας αρχής, εκείνων των πράξεων που διενεργούνται μετά την ισχύ των διατάξεων του ν. 4182/2013, θα έπρεπε με μεταβατική διάταξη να το ορίσει ρητά όπως, άλλωστε, έπραξε με την παράγραφο 1 του άρθρου 82 για τις κοινωφελείς περιουσίες που υφίστανται κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4182/2013.

22. Άρα, κρίσιμο στοιχείο, κατά τη γνώμη αυτή, προκειμένου να προσδιοριστεί εάν υπάγονται οι εργασίες του κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας στο όριο αμοιβών του άρθρου 30 του νόμου αυτού, είναι ο χρόνος διορισμού του. Συνεπώς στο όριο αμοιβής, υπάγονται μόνον οι εργασίες του κηδεμόνα της σχολάζουσας κληρονομίας, που διορίστηκε μετά την έναρξη της ισχύος του, ενώ το όριο αυτό δεν αφορά εργασίες που διενεργήθηκαν από κηδεμόνες διορισμένους πριν από την έναρξη

ΓΧ

ισχύος του νόμου, οποτεδήποτε κι αν τελέσθηκαν αυτές, πριν ή μετά την ισχύ του νόμου δηλαδή.

23. Κατά την τρίτη γνώμη, που απαρτίσθηκε από τους Στυλιανή Χαριτάκη, Δημήτριο Χανή, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Αγγελική Καστανά, Βασίλειο Καραγεώργο και Ευσταθία Τσαούση, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (ψήφοι 6), δεν υφίσταται νόμιμη αξίωση του κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας για πρόσθετη αμοιβή, υπό την ισχύ του ν.4182/2013, όταν η αμοιβή που έχει ήδη λάβει, υπό το καθεστώς του α.ν. 2039/1939 και του άρθρου 813 ΚΠολΔ, υπερβαίνει το προβλεπόμενο σήμερα ανώτατο όριο του ενεργητικού της κληρονομίας.

24. Ειδικότερα, λαμβανομένων υπόψη: α) της έλλειψης μεταβατικής διάταξης στον παραπάνω νόμο, β) του σκοπού θέσπισης των επίμαχων διατάξεων για τη διασφάλιση της ταχύτητας και επιμελούς εκτέλεσης του έργου του κηδεμόνα, γ) την υποχρέωση του κηδεμόνα για πλήρη λογοδοσία, μετά την περάτωση του έργου, σε συνδυασμό με την αντίστοιχη υποχρέωση της αρμόδιας αρχής για τον καθορισμό της αμοιβής απολογιστικά, είναι πρόδηλο, ότι το χρονικό σημείο του υπολογισμού της συνολικής αμοιβής του περαιωθέντος έργου του κηδεμόνα δεν μπορεί να ανατρέξει σε χρόνο προγενέστερο της υποβολής της τελικής λογοδοσίας. Κατά συνέπεια, η αρμόδια αρχή δεν επιτρέπεται να καθορίσει την τελική και για το σύνολο του έργου οφειλόμενη αμοιβή σε ποσοστό μεγαλύτερο του νόμιμου, έστω και αν, κατά την κρίση της, οι εργασίες του κηδεμόνα, πριν και μετά την έναρξη του νέου Κώδικα, θα μπορούσαν να αποτιμηθούν σε υψηλότερο ποσό.

25. Τέλος, όσον αφορά στο ερώτημα (δ) κατά την γνώμη αυτή, το όριο του 5% εφαρμόζεται για όλες τις αμοιβές που καταβάλλονται σε κηδεμόνες σχολαζουσών κληρονομιών μετά τη θέση σε ισχύ του ν.4182/2013.

26. Κατόπιν όλων αυτών και επειδή στο πρώτο και τέταρτο από τα ερωτήματα καμία από τις γνώμες που διατυπώθηκαν δεν συγκέντρωσε την πλειοψηφία των παρισταμένων μελών της Ολομέλειας, κατά τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 7 παρ.3, εδ. β' του Οργανισμού του ΝΣΚ (ν.3086/2002), από τα μέλη που διατύπωσαν την ασθενέστερη τρίτη γνώμη, οι μεν Στυλιανή Χαριτάκη, Δημήτριος Χανής, Αγγελική Καστανά, Βασίλειος Καραγεώργος και Ευσταθία Τσαούση, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους, προσχώρησαν στην πρώτη γνώμη, η οποία έλαβε τελικά δεκαεννέα (19) ψήφους και αποτελεί τη γνώμη που πλειοψήφησε, η δε Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Νομική Σύμβουλος του Κράτους, προσχώρησε στη δεύτερη γνώμη, η οποία έλαβε τελικά δεκατέσσερις (14) ψήφους και αποτελεί τη γνώμη που μειοψήφησε.

Απάντηση

27. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στα ερωτήματα που υποβλήθηκαν, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α΄ Τακτική Ολομέλεια) γνωμοδοτεί ως εξής:

Στο 1ο ερώτημα: Υφίσταται νόμιμη αξίωση του κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας για πρόσθετη αμοιβή κατά την άσκηση των καθηκόντων του, υπό την ισχύ του ν. 4182/2013, ακόμα και εάν η αμοιβή που ήδη έχει λάβει υπό το καθεστώς του α.ν. 2039/1939 υπερβαίνει το προβλεπόμενο σήμερα ανώτατο όριο του 5% του ενεργητικού της κληρονομίας, διότι το όριο αμοιβής του άρθρου 30 του ν. 4182/2013 δεν ισχύει για εργασίες που πραγματοποιήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, έστω και αν η αμοιβή γι' αυτές καταβάλλεται υπό την ισχύ του (κατά πλειοψηφία).

Στο 2ο ερώτημα: Ως βάση υπολογισμού της αμοιβής του κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας λαμβάνεται το σύνολο του ενεργητικού της κληρονομιαίας περιουσίας κατά τον χρόνο διορισμού του κηδεμόνα (ομόφωνα).

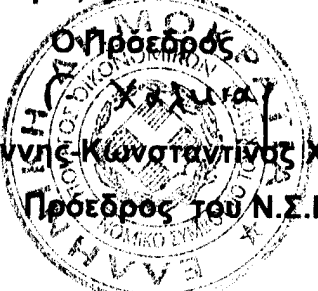
Στο 3ο ερώτημα: Το όριο αμοιβής του κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας είναι ενιαίο και ανεξάρτητο από τον αριθμό των προσώπων που άσκησαν, ταυτόχρονα ή διαδοχικά, καθήκοντα κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας (ομόφωνα).

Στο 4ο ερώτημα: Το παραπάνω όριο αμοιβής λαμβάνεται υπόψη μόνο για τις εργασίες που τελέσθηκαν από οποιονδήποτε κηδεμόνα μετά τη θέση σε ισχύ του ν. 4182/2013 (κατά πλειοψηφία).

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 20 - 11 - 2018

Ο Πρόεδρος
Χαλκιάς
Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς
Πρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Άννα Πρεβενά

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.